1848. N°. 226.

ARNHEMSCHE COURANT.

De prijs dezer Courant, die geregeld *vijfmaal* 's weeks wordt uitgegeven, en wel op *Dingsdag*, *Woensdag*, *Donderdag*, *Zaturdag* en *Zondag*, is *f* 5 in de drie maanden.

ZONDAG 29 OCTOBER.

De prijs der Advertentiën is, van een tot *vijf* regels, *f* 1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

Buitenlandsche berigten.

HONGARIJE.

Pesth, 19 *oct.* Gisteren namiddag is *Kossuth* onder geleide van 1200 nationale garden per stoomboot naar het Hongaarsche leger aan de Leitha vertrokken, ten einde onmiddellijk gepaste maatregelen te kunnen nemen. Het lot van Hongarije en Oostenrijk zal nu voor Weenen beslist worden. Met deze gedachte vervuld heeft zijn vertrek op de bevolking een onbeschrijfelijken indruk gemaakt. — Gisteren kwam hier het berigt aan dat de bevelhebber van de belangrijke vesting Peterwardein, baron *Blagövich*, schriftelijk onvoorwaardelijke gehoorzaamheid heeft beloofd aan de regering alhier.

Uit Zevenbergen luiden de laatste berigten gunstig. De aanvoerder van de oproerige Walachijers heeft reeds de vlugt genomen. Er hebben te Klausenburg verschrikkelijke tooneelen plaats gehad; verscheidene aanzienlijke aristokraten zijn om het leven gebragt, waardoor een plotselinge schrik onder de reactionnairen is ontstaan. 60,000 wel geoefende Steklers hebben besloten de opstandelingen geheel en al te verdelgen, wanneer deze zich niet spoedig rustig houden.

De *Moniteur* deelt een bevel mede tot algemeene ontwapening en voorloopige gevangen-houding van alle Oostenrijksche soldaten in het geheele land, too zij zich nog niet ten dienste der tegenwoordige regering gesteld hebben.

DUITSCHLAND.

Weenen, 23 *oct.* De Pruisische posten hebben wij sedert drie dagen niet ontvangen. Wij zijn bijna geheel omsingeld, zoodat er slechts langs twee of drie wegen levensmiddelen in de stad kunnen gebragt worden. Tot heden ontbreken zij ons nog niet. De opperbevelhebber *Windischgrätz* is heden nacht in het hoofdkwartier te Inzersdorf aangekomen en nu worden de bevelen met verdubbelde gestrengheid ten uitvoer gelegd. Bij Klosternenburg zijn in den loop van gisteren 11,000 man troepen overgezet. Uit Bohemen en Moravië komen nog altijd veel troepen aan. Gisteren zijn er 30 dragonders en 17 infanteristen in de stad uit het leger overgeloopen. Volgens deze zoude men de grenadiers, die vroeger in de stad in bezetting lagen, niet vertrouwen; zelfs zouden zij reeds ontwapend zijn.

Koningsbergen, 22 *oct.* Zoo even ontvangen wij de tijding dat in den vroegen morgen van heden de estafette naar Graudenz vertrokken is, alwaar onder de Polen oproerige bewegingen moeten plaats vinden. Nadat gisteren eene estafette van Marienwerder te dezer stede was aangekomen, zoo wordt er, naar men zegt, het bevel overgebragt om met de militaire magt tusschen beide te komen.

— Uit Presburg wordt van den 21sten dezer aan de *Sohles Ztg.* het volgende medegedeeld: »In de haast meld ik u dat het Hongaarsche leger gisteren werkelijk de Oostenrijksche grenzen overgetrokken heeft, om de Weeners te hulp te snellen. *Kossuth* zou reeds op reis zijn naar het Hongaarsche hoofdleger; hoewel dit slechts 5 uren van hier is, zoo weet men toch van zijne aankomst niets meers."

ENGELAND.

Londen, 25 *oct.* Aanhoudend komen hier ter stede Fransche nationale garden aan (gisteren 1200 man), die in hunne prachtige uniformen gekleed de straten doorkruisen en al het merkwaardige in oogenschouw nemen. Gisteren bezocht een aantal van 150 nationale garden het Covent-Garden Theâtre, waar zij met het aanheffen der *Marseillaise* werden ontvangen, hetwelk de officieren beantwoorden met *God save the Queen* aan te heffen, waarop het gansche publiek opstond en in koor mede zong. Men wil weten, dat eene deputatie van deze nationale garden zich naar Claremont heeft begeven en een onderhoud gehad met den ex-Koning der Franschen, dat deze hen allerminzaamst ontving en zijne wensch te kennen gaf hen niet bij de gravin *van Neuilly* te kunnen binnenleiden, dewijl zij ongesteld was; daarop uitten die garden hun verlangen hun bezoek te mogen herhalen, hetwelk gereedelijk werd toegestaan; bij die gelegenheid moeten zij het voornemen hebben, om hunne meewarigheid met het lot van de ex-koninklijke familie in den vorm van een adres aan *Lodewijk Filips* te kennen te geven.

FRANKRIJK.

Parijs, 25 *oct.* In het begin der zitting van de Nationale Vergadering van heden was aan de orde van den dag de aangekondigde interpellatie van den heer *Grandin*, betreffende gebeurtenissen, voorgevallen bij een banket te Neuilly, vooral ten aanzien van de door den heer *Bac* uitgebragte toast, waarin eene lofrede op de democratische en sociale republiek gehouden was. Hij wilde alzoo van den minister van Binnenlandsche Zaken weten, of deze de noodige maatregelen genomen had, om elke verdere uitbarsting van onlusten te voorkomen, die door zulke toasten, uitgebragt door volksvertegenwoordigers, slechts aangespoord kunnen worden. Deze interpellatie, tot den minister gerigt, wordt het eerst door den heer *Bac* beantwoord, die zich persoonlijk daarin gemengd zag. Ook de heeren *Buvignier* en *Flocon* voerden daarover het woord. De minister *Dufaure* verklaarde in eene uitvoerige rede, dat het gevaar, hetwelk men in al die banketten zag, te veel vergroot werd, en dat vooral het banket van Neuilly geenerlei reden tot vrees had opgeleverd. Op de verklaring des ministers, dat ook alle geruchten van een op handen zijnden nieuwen opstand ongegrond waren, en dat de burger *Lodewijk Bonaparte* dan ook niet noodig gehad had, dienaangaande een brief aan de dagbladen te rigten, beklom de neef van *Louis*, namelijk *Napoleon Bonaparte*, de tribune, om het gedrag van zijn afwezigen neef te verdedigen. Hij had echter naauwelijks eenige woorden gesproken of van alle kanten werd hem toegeroepen, waarom zijn neef zelf niet verscheen, zelfs wilden eenigen hem doen halen. Ook *Clement Thomas* voer in hevige bewoordingen tegen het geheimzinnige gedrag van *Louis Napoleon* uit. Hij vroeg welke zijne regten waren om naar het presidentschap te dingen, hij, die nimmer in de vergadering verscheen, wanneer het gold eene stem over eenige belangrijke aangelegenheid uit te brengen. Op deze beschuldiging herhaalde zich het tooneel, dat voor eenige dagen met den heer *Denjoy* was voorgevallen. *Napoleon Bonaparte* snelde naar de tribune en viel den spreker in nog heviger bewoordingen aan. Een groot aantal vertegenwoordigers snellen op hem toe; de vergadering is in de grootste verwarring. De deurwaarders zijn verpligt, om zich rondom de tribune te plaatsen, ten einde den heer *Clement Thomas* te beschermen. Na een kwartier uurs van onbeschrijfelijke opschudding wordt de kalmte langzaam hersteld, en beklimt *Napoleon Bonaparte* op nieuw de tribune, als wanneer hij verklaarde zich niet te verwaardigen op de persoonlijke aantijgingen van *Clement Thomas* te antwoorden, maar eene orde van den dag te eischen, waarin verklaard wordt, dat *Clement Thomas* de perken der welvoegelijkheid was te buiten gegaan. Op nieuw begint de opschudding in de vergadering veld te winnen. Eindelijk gaat de vergadering over tot de interpellatie van den heer *Grandin*, die zich tevreden verklaarde met de door den minister gegeven verklaringen, en over het incident van *Clement Thomas* tot de eenvoudige orde van den dag, zijnde de interpellatiën van *Pierre Leroux* aan den minister van Oorlog. Vooraf echter neemt deze minister het woord op, om, onder anderen, een wets-ontwerp betrekkelijk de getransporteerden aan te bieden. Hij verzoekt verlof, om de memorie van toelichting tot dit wets-ontwerp te mogen voorlezen, daar zij een gedeelte der door *Leroux* gestelde vragen reeds vooraf beantwoorden zoude. De minister deelt nu die memorie van het wets-ontwerp mede, waaruit onder anderen blijkt, dat 3357 personen getransporteerd zijn of moeten worden; dat zij, die naar Algiers zullen vervoerd worden, daar speciale landbouwende koloniën zullen uitmaken, onderscheiden van die der vrije koloniën. Zij zullen gedurende 10 jaren onder militair beheer staan, waarna zij algeheel vrij zullen zijn. De heer *Pierre Leroux* verklaart van zijne interpellatiën af te zien; intusschen wordt op zijn verzoek de *urgentie* van dit wets-ontwerp aangenomen. Daarna gaat de vergadering over tot het voorstel, betrekkelijk de goederen der civiele lijst. Na eene onbelangrijke discussie wordt dit wets-ontwerp aangenomen, waarin wij, onder anderen, de volgende hoofdbepalingen opmerken. De minister van Finantiën wordt gemagtigd, om de algeheele likwidatie der schulden van de voormalige civiele lijst en van het privé-domein te bewerkstelligen. Binnen drie maanden zullen de schuldeischers hunne pretentiën moeten inleveren. De minister van Finantiën wordt gemagtigd, om aan de onderscheidene leden der familie *Orléans* de dotale goederen, de douairiën en roerende waarden, alsmede de voorwerpen tot hun persoonlijk gebruik terug te geven, enz. Aan de orde van den dag was nu de beraadslaging over het gerectifiëerde budget van 1848; daar echter de minister van Finantiën, *Goudchaux*, afgetreden en door den heer *Trouvé-Chauvel* vervangen was, kon de discussie niet voortgezet worden. Daarop nam de vergadering achtervolgens de onderscheidene artikelen aan van een wets-ontwerp op de amortisatie-kas, waarna zij uiteen ging.

Binnenlandsche Berigten.

Amsterdam, 25 *oct.* De 4 hoofd-kiesdistricten der provincie Groningen zijn als volgt door de Provinciale Staten dier provincie verdeeld: 1o. Groningen met 1 onder-kiesdistrict; 2o. Onderdendam met 5 idem; 3o. Appingedam met 5 idem; 4o. Winschoten met 4 idem.

— De negen hoofd-kiesdistricten der provincie Noord-Braband zijn door de Gedeputeerde Staten van dat gewest verdeeld als volgt: 1o. 's Hertogenbosch met 1 onder-kiesdistrict, 2o. Grave met 2 idem, 3o. Tilburg met 1 idem, 4o. Heusden met 2 idem, 5o. Helmond met 3 idem, 6 Eindhoven met 3 idem, 7o. Breda met 1 idem, 8o. Zevenbergen met 1 idem, 9o. Bergen-op-Zoom met 1 idem.

's Gravenhage, 26 *oct.* In augustus jl. is bereids gewag gemaakt van eene compagnieschap, die zich alhier gevestigd had tot het daarstellen van een gebreveteerd mechaniek toestel tot redding van menschen en voorwerpen van waarde bij brand, en waardoor zelfs gebrekkigen op de gemakkelijkste en spoedigste wijze van de hoogste verdieping af, zich zelven kunnen redden, zonder dat het noodig zij op vreemde hulp te wachten. Er werd bijgevoegd, dat die toestel naar welgevallen kan gesteld en aangewend worden; dat die toestel geene groote ruimte beslaat en dat die zoodanig kan vervaardigd worden, dat die tevens voor kijkspiegels aan de ramen, dienen kan. Er zijn in den laatsten tijd, op verschillende plaatsen, in tegenwoordigheid van hooge autoriteiten, proeven met dien toestel genomen. Dit is onder anderen het geval geweest in de lokalen van het departement van Binnenlandsche Zaken en van de Teeken-Akademie alhier. Zij werden vereerd met de tegenwoordigheid van leden der Staten-Generaal, van Z. Exc. den tijdelijken minister van Binnenlandsche Zaken, van heeren burgemeester en wethouders der residentie, van den heer dr. *G. Symons*, adviseur bij gemeld departement voor de zaken der werktuigkunst en scheikunde, van heeren opperbrandmeester en eenige brandmeesters der residentie, enz., benevens een groot aantal personen, die belang stelden in een zaak, waarbij menschlievendheid op den voorgrond staat, en die bij de onheilen van brand, welke men in den laatsten tijd hier en elders te betreuren heeft gehad, bijzonder de aandacht vestigde.

Met de meeste onpartijdigheid verklaren ooggetuigen, die ook vroegere reddings-machines hebben zien werken, dat in de opgemelde beschrijving niets te veel gezegd is.

Allen, die bij de proeven tegenwoordig zijn geweest, komen daarin overeen, dat deze toestel uitmunt door eenvoudigheid, door de mogelijkheid van spoedige persoonlijke aanwending bij brandgevaar; daar verscheiden personen zich zonder eenige de minste moeite of gevaar, daaraan naar beneden la-

ten, en onder anderen, een pendule met stolp, zonder eenige schade hoegenaamd, op den grond nederkwam. Kinderen en volwassenen daalden door dat eenvoudig werktuig met den grootsten spoed en zonder eenigen schok, van hooge verdiepingen.

Alle aanwezigen gaven hunne bijzondere tevredenheid aan den vervaardiger te kennen, wien men eene uitvinding mag toeschrijven, waarvan het te hopen is, dat weinig zal behoeven gemaakt te worden, doch die nogtans onverhoopt gewigtige diensten tot redding van personen en goederen kunnen bewijzen.

De uitvinder is de heer *S. de Suin*, die op dezen toestel bedacht is geworden ten gevolge van het verlies van menschenlevens bij eenen brand, die voor eenigen tijd in deze residentie heeft plaats gehad.

Over den aard van dien toestel behoeven wij minder uit te weiden, daar ieder des verlangende, zich daarmede zal kunnen bekend maken; en wij twijfelen niet of men zal daarna moeten zeggen, dat weinig omvang, groote eenvoudigheid en juistheid van werking hier vereenigd zijn en dat ook op dit reddingsmiddel het ei van *Columbus* toepasselijk is.

De toestel, dien wij in werking zien brengen, is vervaardigd door een bekwaam horologiemaker te dezer residentie, den heer *Bouten*, die het denkbeeld van den uitvinder volmaakt ten uitvoer heeft weten te leggen.

Rotterdam, *25 oct.* De heer *van Overmeer-Fisscher*, overbrenger van dépêches voor het Nederlandsch gezantschap te Parijs, welke met de stoomboot *Amicitia* van Rotterdam is gekomen, sedert drie maanden ernstig ongesteld was, doch in weêrwil van de tegenkantingen van zijnen geneesheer zijne zending heeft willen volbrengen, is, volgens den *Précurseur*, gisteren namiddag in het hôtel *St. Antoine* overleden. De dépêches zijn door de zorgen van den Nederlandschen consul te Antwerpen, onmiddellijk naar Parijs opgezonden.

De heer *Overmeer-Fisscher* had vroeger langen tijd te Japan gewoond, eene bijdrage tot de kennis van dit rijk geschreven en zich later te Parijs gevestigd.

— De ligte schok van aardbeving, welke ll. donderdag in Zeeland en een gedeelte van België is bespeurd, is ook, volgens het *Dagblad van 's Gravenhage*, ofschoon in zeer ligten graad, door velen in de residentie gevoeld

— Sedert eenige dagen is door de heeren *Bonhomme* en *Seydlitz*, concessionarissen van de internationale vaart tusschen de steden Luik, Maastricht, Maeseyk, Roermond en Venlo, eene nieuwe stoomboot, van 40 paardenkracht, genaamd *la Victoire*, op de Maas gebragt. Dit vaartuig, hetwelk gebouwd is in het etablissement van *John Coqueril*, te Seraing, en op de allerfraaiste en doelmatigste wijze is ingerigt, doet dienst tusschen de steden Maastricht en Venlo, en heeft eene zoodanige snelle vaart, dat men in plaats van des avonds te Maastricht omstreeks 7 ure aan te komen, en ofschoon men een uur later dan voorheen van Venlo vertrekt, telkens reeds voor 3 ure te Maastricht is, zoodat de reis meer dan vier uren verkort wordt, iets hetgeen uit aanmerking van den slechten toestand, waarin de rivier de Maas, door het nalaten van de noodzakelijkste werken, verkeert, als een allervoordeeligst resultaat voor deze moeijelijke onderneming moet aangemerkt worden.

Groningen, *26 oct.* In den laten avond van gisteren, den 22sten dezer, heeft men hier aan den noordelijken hemel het prachtig schouwspel van het Noorderlicht kunnen waarnemen. Omstreeks half twaalf in den avond immers begon de toen vrij heldere hemel ten noorden in eene eenigzins westelijke rigting eene roodachtige kleur aan te nemen, welke, langzamerhand toenemende, weldra eenen hoogrooden gloed vertoonde, veel overeenkomst hebbende met den weerglans van eenen hevigen brand tegen het luchtgewelf, of liever met het morgenrood in het oosten kort vóór den opgang der zon. Uit dezen rooden gloed kwamen eerst ééne en weldra twee heldere naar het zenith loopende stralen te voorschijn van eene gele kleur, die echter slechts korte oogenblikken voor den waarnemer zigtbaar bleven, waarop ook de roode gloed aan het luchtgewelf weldra verdwenen was, zoodat geheel de prachtige vertooning te twaalf uur reeds had opgehouden. (*Gr. Ct.*)

Leeuwarden, *25 oct.* Met genoegen kunnen wij melden, dat zich bereids te Sneek en Heerenveen, vereenigingen hebben gevormd, om bij de aanstaande verkiezingen der vertegenwoordiging, die tot heil des lands te helpen bevorderen. Hetzelfde zien wij ook van deze stad te gemoet.

— Op de lijst der verkiesbaren tot leden der Eerste Kamer, die van morgen af ter visie ligt voor het publiek, is de *laagst* aangeslagene in 's rijks directe belastingen vermeld, als betalende ƒ813.43. (*Hand.*)

Arnhem, *28 oct.* Op Woensdag den 25sten dezer, is door heeren Gedeputeerde Staten van Gelderland gearresteerd de verdeeling dier provincie in 8 hoofd-kiesdistricten en 88 onder-kiesdistricten, tot verkiezing van leden voor de Tweede Kamer en van candidaten voor het lidmaatschap der Eerste Kamer van de Staten-Generaal. Deze verdeeling is geregeld als volgt:

Eerste hoofd-district, hoofdplaats Arnhem, bestaande uit de gemeenten *Arnhem*, *Rheden*, *Rosendaal*, *Apeldoorn*, *Ede*, *Renkum* en *Doorwerth*. (5 onder-districten).

Tweede hoofd-district, hoofdplaats Harderwijk, bestaande uit *Harderwijk*, *Ermelo*, *Elburg*, *Doornspijk*, *Oldebroek*, *Hattem*, *Heerde*, *Putten*, *Nijkerk*, *Barneveld*, *Hoevelaken* en *Scherpenzeel*. (8 onder-districten).

Derde hoofd-district, hoofdplaats Zutphen, bestaande uit *Zutphen*, *Gorssel*, *Warnsveld*, *Vorden*, *Hengelo*, *Steenderen*, *Brummen*, *Voorst* en *Epe*. (9 onder-districten).

Vierde hoofd-district, hoofdplaats Ruurlo, bestaande uit *Ruurlo*, *Borculo*, *Lochem*, *Laren*, *Terwolde*, *Neede*, *Eibergen*, *Groenlo*, *Winterswijk*, *Aalten*, *Dinxperlo*, *Lichtenvoorde* en *Zelhem*. (12 onder-districten).

Vijfde hoofd-district, hoofdplaats stad Doetinchem, bestaande uit stad en ambt *Doetinchem*, *Hummelo* en *Keppel*, *Doesborgh*, *Angerlo*, *Wehl*, *Didam*, *Duiven*, *Westervoort*, *Zevenaar*, *Herwen*, *Pannerden*, *Bergh*, *Genderingen* en *Wisch*. (12 onder-districten).

Zesde hoofd-district, hoofdplaats Elst, bestaande uit *Elst*, *Huissen*, *Bemmel*, *Gent*, *Valburg*, *Loenen*, *Doodewaard*, *Hemmen*, *Echteld*, *Yzendoorn*, *Wamel*, *Tiel*, *Maurik*, *Lienden*, *Kesteren*, *Wageningen* en *Heteren*. (13 onder-districten).

Zevende hoofd-district, hoofdplaats Nijmegen, bestaande uit *Nijmegen*, *Ubbergen*, *Millingen*, *Groesbeek*, *Over-Asselt*, *Heumen*, *Wijchen*, *Balgooy* en *Keent*, *Bergharen*, *Batenburg*, *Horssen*, *Appeltern*, *Druten*, *Ewijk* en *Beuningen*. (10 onder-districten).

Achtste hoofd-district, hoofdplaats Zalt-Boemel, bestaande uit *Zalt-Boemel*, *Rossum*, *Hurwenen*, *Heerewaarden*, *Dreumel*, *Driel*, *Ammerzoden*, *Hedel*, *Nederhemert*, *Brakel*, *Pouderoyen*, *Zuilichem*, *Gameren*, *Kerkwijk*, *Haaften*, *Waardenburg*, *Varik*, *Ophemert*, *Est* en *Opijnen*, *Zoelen*, *Wadenoijen*, *Buren*, *Beusichem*, *Buurmalsen*, *Culenborg*, *Beest*, *Geldermalsen*, *Deil*, *Herwijnen* en *Vuren*. (19 onder-districten).

— Wij herinneren nogmaals dat de gelegenheid tot inwisseling der oude voor 25 centen koers hebbende schellingen en zesthalven en der één vierde guldens nog slechts bestaat morgen, zaturdag, en op maandag en dingsdag aanstaande, en dat de genoemde munten met den 29sten dezer worden buiten koers gesteld en dus na morgen niet meer in betaling voor de schatkist worden aangenomen, noch door de ingezetenen behoeven te worden aangenomen.

Batavia, *26 aug.* De handel is hier lusteloos en gevoelt maar al te zeer den terugstoot der gebeurtenissen in Europa. Ook heerscht hier vrij algemeen misnoegen daarover, dat onze kolonie niet zal mogen deelen in de vrijzinnige instellingen, welke men nuttig heeft geoordeeld aan het moederland te verleenen. Wij vernemen, dat de gouverneur-generaal heeft goedgevonden verscheiden ambtenaren, die rondborstig voor hunne vrijzinnige opinie zijn uitgekomen, tot *herstel van gezondheid* naar Nederland terug te zenden. In den loop dezer maand is ook ds. *W. R.* baron *van Hoëvell* met de *Amboina* naar Europa vertrokken. Door dit vertrek houdt het *Tijdschrift voor Neerlands Indië*, het eenige periodiek geschrift, dat wij hadden, op te bestaan; met genoegen echter hebben wij uit eene advertentie, in de *Javasche Courant* voorkomende, gezien, dat ds. *van Hoëvell* voornemens is, zoodra hij in Nederland zal zijn aangekomen, de uitgave van zijn tijdschrift voort te zetten. Het talent, waarmede *van Hoëvell* tot nu toe dit tijdschrift heeft geredigeerd, en de belangrijkheid, welke hij in spijt der hinderpalen, hem door een strenge censuur in den weg gelegd, aan hetzelve wist te géven, doen ons de verwachting koesteren, dat wanneer hij zijn tijdschrift vrij en onbelemmerd zal kunnen uitgeven, wij van hem een zeer uitstekend werk zullen ontvangen. Het vertrek van ds. *van Hoëvel* heeft zoowel zijne talrijke vrienden als de leden zijner gemeente diep getroffen. Bij zijne inscheping waren omstreeks 600 personen van allerlei stand tegenwoordig, die hem hun leedwezen over zijn vertrek betuigden; hij zelf scheen zeer aangedaan. Wij gelooven echter, dat hij voornemens is eerlang herwaarts terug te keeren, wanneer vrijheid van drukpers- en grootere staatkundige vrijheid, hun, die opregtelijk wenschen de welvaart onzer kolonie te bevorderen, voor hunne bemoeijingen een meerderen waarborg zullen opleveren.

Zoowel hier als in de buiten-bezittingen blijft het zeer rustig. Het voorbeeld van het moederland wordt gevolgd en het leger wordt tot eene groote sterkte gebragt; de werving van Javasche soldaten staat overal open. Bij het leger hebben ten gevolge daarvan talrijke promotiën plaats gevonden.

De ongunstige uitslag van de expeditie op Bali heeft onder de bevolking van den Indischen archipel een kwaden invloed gemaakt. Men hoort van de gansche zaak hier niet meer gewagen en het schijnt, dat de gouverneur-generaal geen onderzoek zal laten doen naar de oorzaken van den slechten afloop dezer onderneming. Wij hopen niet, dat de zaak zoo zal blijven, want de gouverneur-generaal heeft bij publicatie de Vorsten van Bali vervallen verklaard en niettemin zitten deze nog op hunne troonen.

Wat den finantiëelen toestand hier betreft, zijn wij naar de tegenwoordige omstandigheden zeer gelukkig; er heeft zich nog slechts één faillissement voorgedaan.

Het weder is zeer ongunstig, in plaats van oost-mousson, met drie of vier maanden droogte, regent het bijna dagelijks, waardoor aan de suiker en tabak groot nadeel wordt toegebragt.

— Volgens berigten, van de westkust van Sumatra ontvangen, is de oostpost te Singkel, in den morgen van 21 juni 1848, omstreeks $4\frac{1}{2}$ uur, door een zestigtal, met donderbuksen, klewans en lansen gewapende roovers, (waarschijnlijk Atsjinesche vagebonden) overvallen. Begunstigd door zeer donker weder, was het hun gelukt met hunne sampangs de rivier op te varen, en aan het hoofd, bij de benting, te debarkeren, alvorens de schildwacht in het noorder bastion hen bemerkte. Nadat deze schildwacht had vuur gegeven, gelukte het een veertigtal der aanvallers, binnen de benting te dringen, welke zich meester van de poort maakten en die dig hielden. Uithoofde van de zware reparatiën, welke de kazerne en infermerie moesten ondergaan, was een groot gedeelte der bezetting in een tijdelijke kazerne buiten de sterkte gehuisvest. Blijkbaar hebben de aanvallers van deze omstandigheid kennis gedragen.

Twee dagen te voren waren echter de Europeanen tot de bezetting behoorende, weder in de benting getrokken, welke, met de wachthebbende, van uit de kazerne op de binnen gedrongene aanvallers begonnen te vuren.

Inmiddels werden de buiten gehuisveste militairen verzameld, en tegen de benting aangevoerd, met dat gevolg, dat de aanranders in allerijl over de borstwering sprongen, en, met achterlating van eene menigte dooden, naar hunne sampangs vlugtten en in zee staken.

Van het detachement hebben de fourier *Popping* en de inlandsche fuselier *Noye Widjoyo* het leven verloren, terwijl zeven militiens gewond zijn.

— Uit de residentie Bantam wordt berigt, dat al daar nog bij voortduring aardbevingen worden gevoeld.

— Op den 1sten augustus jl. had te Macasser de opening plaats van een gesticht, bestemd voor eene inrigting van vrouwelijke nijverheid.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van vrijdag 27 october.

In deze zitting is ingekomen eene koninklijke boodschap van den 26sten dezer, ten geleide van een ontwerp van wet, tot overschrijving van fondsen tot herstel van het Nederlandsche Muntwezen van 1848 op 1849. — Drukken, ronddeelen en verzending naar de afdeelingen.

Aan de orde van den dag zijn de beraadslagingen over het ontwerp van wet *tot regeling van het fonds van consignatiën over 1843—1847*. — Geen der leden vraagt het woord; het wordt met algemeene stemmen aangenomen.

Over het tweede aan de orde van den dag zijnde wets-ontwerp zijnde, dat: *tot voorloopige voorziening in het te-kort op de middelen over 1848* hebben het woord gevoerd de heeren *Albarda*, Sm... en *Hoffman*.

Nadat HH. EE. de tijdelijke ministers van Finantiën en Justitie en de heeren *van Rijckevorssel* en *van Goltstein* het woord hadden gevoerd is ook dit ontwerp aangenomen met algemeene stemmen op ééne na, die van den heer *Hoffman*.

(Wij zullen een nader verslag van deze zitting geven in ons volgend nommer.)

Mengelwerk.

Varia.

's Gravenhage, — *october.*

Alvorens er tot de verkiezing der nieuwe Staten-Generaal worde overgegaan, ware het niet overbodig dat ons scherpzinnig ministerie verklaarde hoe er zal moeten worden gehandeld, wanneer de kiesgeregtigden hunne gemoedelijke overtuiging niet willen offeren aan de eigendunkelijke bepaling, welke onze hervormingsministers, in overeenstemming met de afgedankte Kamers, goed vonden in artikel 23 van het voorloopig kiesreglement op te nemen? Volgens die willekeurige bepaling namelijk »wordt voor de benoeming tot afgevaardigde of candidaat *de volstrekte meerderheid der uitgebragte stemmen gevorderd.*" Worden er dus, b. v. honderd stemmen uitgebragt, dan worden er tot de geldigheid der benoeming van eenen afgevaardigde of candidaat 51 stemmen te zijnen gunste vereischt. Heeft nu niemand — zoo vervolgt art. 24 — bij de eerste stemming de *volstrekte meerderheid* erlangd, zoo wordt er onmiddellijk een dubbeltal opgemaakt, bestaande uit de beide personen die het grootste aantal stemmen hebben verworven. Goed; maar nu onderstel ik dat van de honderd uitgebragte stemmen, A en B het grootste aantal stemmen, A b. v. 40, B 30 hebbe vereenigd. Thans »bepaalt zich," luidens de uitspreuk van art. 24, »de keuze der aanwezige stemgeregtigden tot de op de dubbeltallen gebragte personen." Dit heet de kiesgeregtigden als marionetten beschouwen, aan wier touwtjes men slechts te trekken heeft om hen de gewilde bewegingen te doen maken. Indien er nu onder de 100 kiesgeregtigden

waren die niet alleen C, D en E geschikter oordeelden dan A en B, maar die A en B *volstrekt ongeschikt* achten, en indien dan die dertig kiesgeregtigden mannen van overtuiging en karakter zijn, zoo zullen zij — wat onze ministers zich ook mogen hebben ingebeeld — hunne stem noch aan A, noch aan B geven; en zoo wordt de volvoering der eigendunkelijke bepaling van *volstrekte meerderheid* onmogelijk. Niemand toch kan kiezers dwingen hunne stem te geven aan personen, welke zij als ongeschikt beschouwen.

Wat zal er dan geschieden?

Als men zich het stellen van grondwetten aanmatigt, behoort men ze althans zoo te stellen dat zij uitvoerbaar zijn.

Mrs. DIRK DONKER's manie om den Koning allerlei benoemingen toe te voegen welke in het constitutioneele stelsel geenszins tot de attributen der Kroon behooren, heeft hem tot eene andere *vergaloppade* in art. 31 verleid.

»Vóór de opening der Eerste Kamer van de Staten-Generaal" — luidt artikel 31 van het voorloopig kiesreglement — »benoemt de Koning haren voorzitter."

Maar *vóór* de opening dier Kamer zijn er geene geloofsbrieven onderzocht en kan dus de Koning tot president geenen anderen benoemen dan eenen zoodanigen, van wien het nog blijken moet of zijne benoeming geldig is; geenen anderen dan eenen zoodanigen, die welligt niet eenmaal in de Kamer zal worden toegelaten.

Wat keurige grondwetgevers hadden wij toch!

In de *Arnhemsche Courant* van den 25sten october vindt men een schrijven van den heer NIENHUIS, plaatstelijk lid der dubbele Kamer, hetwelk gedagteekend is: *Groningen 20 october*. Bij dat schrijven bezwaart gemelde heer zich over woorden welke hem in de rubriek *Varia* (*Arnhemsche Courant* van den 19den) zouden zijn »in den mond gelegd." De waarheid is, dat ik de bedoelde woorden letterlijk heb overgenomen uit het verslag hetwelk de *Arnhemsche Courant* van vrijdag, 6 october, gaf van de zitting van woensdag den 4den. In geen geval was ik het dus, die de woorden in den mond legde; ik deed niet anders dan dezelve aanhalen uit een verslag, waartegen niet gereclameerd was; en hetwelk gemeenlijk zoo naauwkeurig wordt gegeven als men het van eenen snelschrijver, die uit soms zeer verwarde redevoeringen den hoofdinhoud opteekent, kan verlangen. Wilde men, om de redevoeringen der Edel Mogende heeren te beoordeelen, wachten totdat het *Bij-* of *Na-*blad der *Staats-Courant* goedvindt ze mede te deelen, dan liep men daar wat al te oudbakken kost op te disschen.

Waarom zorgen de leden der Kamer niet, dat hunne redevoeringen onvertraagd *officiëel* worden gedrukt? Waarom namen zij ook te dien aanzien genoegen met de *beloften* der regering, die spoed beloofde van het *Bijblad*, en daarin te leur stelde, gelijk zij het bij elke andere belofte deed.

In het artikel *Varia*, medegedeeld door de *Arnhemsche Courant* van den 25sten october, is een paar maal verkeerdelijk gedrukt »de revolutie *stuiten*," in plaats van »de revolutie *sluiten*."

De Augsburger *Allgemeine Zeitung* van den 20sten october behelst een correspondentie-artikel uit Amsterdam, waarin het heet: »Veel verwacht het land van zijne toekomstige vertegenwoordiging, wier zamenstelling, naar men hoopt, een einde maken zal aan de grove onverschilligheid die tot nog toe heerschte en die ons zoo na aan den afgrond heeft gebragt; men vleit zich dat zij thans plaats maken zal voor eene levendige deelneming. Patriciaat en geld-aristocratie, voor het oogenblik nog de hoofdbestanddeelen der Staten-Generaal en voor kort nog aan de spits des lands, zullen voor het talent moeten wijken. Te regt heeft een correspondent van den Neder-Rijn de niet-verkiezing van den heer THORBECKE eene *schande* genoemd; het belagchelijke en kleingeestige van zulke demonstratiën moet iedereen opvallen. De finantiëele gesteldheid opent ook den zorgeloosten de oogen."

Wij zullen weldra zien, wat van dit alles is; wij zullen zien of de oogen onzer kiesgeregtigden *geopend* zijn, of de *schande* zal worden uitgewischt, of de *afgrond* zal worden vermeden.

Alvorens ik het zie, geloof ik het niet.

Onderscheidene dagbladen meldden dezer dagen dat er nu toch stellig met nieuw-jaar groote bezuinigingen in alle takken van bestuur, vooral bij het departement van Oorlog, stonden te worden ingevoerd. Deze *récrudescence* van *beloften* schijnt mij een zeer slecht voorteeken; niet voor de bezuinigingen — deze komen toch niet — maar voor de beurs der landskinderen. Telkens als de regering *belooft*, heeft zij geld noodig. Mogt zij ooit aan *vervullen* gaan, dan raad ik iedereen zijne Nederlandsche effecten te verkoopen; want dan is zij stellig bankroet.

ANNA, zuster ANNA, ziet gij reeds *tijdelijke* ministers inpakken?

Ik zie »Nederlands welsprekendsten redenaar" zijne traktementen van rijksadvocaat-volksvertegenwoordiger-minister inpakken; Nederlands grootsten vioolspeler zijne traktementen van gezant te Brussel en minister van Buitenlandsche Zaken te 's Gravenhage inpakken; andere inpakking zie ik niet.

ANNA, zuster ANNA, treedt er nog niemand af?

Zij treden allen met hunne portefeuille naar het altaar des vaderlands, en geen plaats meer vindende op het altaar, behouden zij hunne portefeuille.

Statistieke opgave der in 1848 gepensionneerde Nederlandsche ministers.

Datum.	Naam der gepensionneerden.	Pensioen.
25 *Maart.*	Mr. F. A. VAN HALL	*f* 5000.
» »	J. A. H. DE LA SARRAZ	» 5000.
16 *Mei.*	F. C. LIST	» 5000.
30 »	H. baron VAN ZUYLEN VAN NIJEVELDT	» 5000.
9 *Juni.*	J. C. BAUD	» 5000.
1 *Juli.*	Mr. M. W. DE JONGE VAN CAMPENSNIEUWLAND	» 4541.
12 »	Mr. W. L. F. C. ridder VAN RAPPARD	» 1722.
7 *Sept.*	Graaf L. N. VAN RANDWIJCK	» 2758.
9 »	Mr. J. B. VAN SON	» 2080.
12 *Oct.*	Jhr. J. A. ridder VAN DER HEIM VAN DUIVENDIJKE	» 3457.
		f 39,558.

(*Vervolg hierna.*)

Ingezonden Stukken.

Aan de Redactie der Arnhemsche Courant.

MIJNE HEEREN!

Het heeft mij en velen met mij zeer bevreemd dat men bij het vestigen der aandacht op de aanstaande verkiezingen en het noemen van candidaten voor het lidmaatschap der Tweede Kamer niet meer in het bijzonder den kiezers heeft gewezen, op die mannen die, naar mijn oordeel, het eerst van allen voor dat lidmaatschap in aanmerking moesten komen; van die mannen, die niet voor een kiesdistrict of eene provincie, maar die voor het geheele land zigtbaar zijn. STORM, WICHERS, VAN GOLTSTEIN, ACKERSDIJK, THORBECKE zijn mannen die men zou meenen in aller monden, van alle kanten des lands te hooren. In plaats daarvan gaat men allerwege zoeken of men niet in de buurt, een paar deuren verder of om den hoek van de straat den een of ander kan opschommelen, die wel afgevaardigde *wil wezen*, ja zelfs hoort men in goeden ernst zeggen: »De man is wel niet uitstekend; hij is wel niet zoo als wij hem gaarne hadden, zoo als wij iemand noodig hebben, maar *hier* behoort hij toch nog onder de besten!" Men redeneert alsof men zedelijk verpligt ware in de Kamer zooveel mogelijk stalen te leveren uit de verschillende gedeelten des lands, en men gaat onnadenkend den uitstekendsten *Nederlander* voorbij, om een zeer onbekend *Dordtenaar*, of *Alkmaarder*, of *Nijmegenaar*, of *Assenaar* te kiezen.

Ik weet wel dat wij van de nature geneigd zijn bij elkander te hokken en te hurken. Ik weet wel dat wij alles gaarne *onder de vrienden* houden, dat wij liefst uit de leden van het kransje kiezen. Ik weet dat door onze oligarchische filtreerinstellingen die geneigdheid hoe langer zoo meer voedsel heeft bekomen. Maar juist daarom is het, dunkt mij, de pligt der pers met kracht dat vooroordeel te bestrijden. Aan eene zwakheid moet niet toegegeven worden; zij moet integendeel krachtig worden aangetast. Vooroordeelen te *sparen* is goed voor zulk slag van staatslui als de Deventerkoekman; maar eene verlichte drukpers, die hare roeping begrijpt, trekt er tegen te velde en wijst er de ongerijmdheid en de nietigheid van aan. Naar mijn oordeel moesten thans de organen der publieke opinie er met klem bij de kiezers op aandringen; dat men ten minste een paar keuzen *buiten* de provincie deed, al ware het alleen om terstond aan dat onzinnige bij-elkander-hurkingsstelsel den kop in te nijpen.

Een man als de heer THORBECKE behoorde, bij elk vrijzinnig kiezers-collegie, boven op de lijst te staan. Waaraan hebben een heer DE KEMPENAER en een heer HEEMSTRA, voornamelijk hunne populariteit, misschien hunne minister-portefeuille, te danken? Omdat zij mede hunne namen zetteden onder het voorstel van 1844, waarvan de heeren THORBECKE en VAN RECHTEREN de auteurs en de opstellers waren. En wanneer die heeren door hunne mede-onderteekening zich zoozeer bij de natie hebben bemind gemaakt, dat zij zelfs thans, nu zij zich de helft van wat zij eerst gevraagd hadden hebben laten afdingen en over de andere helft getransigeerd en gecapituleerd hebben, nog zóóveel populariteit hebben overgehouden dat men, om hen toch maar niet te verliezen, zelfs die half verminkte grondwet hielp doordrijven, is het dan niet allerongerijmdst dat men juist den *ontwerper* van het plan, die zich *niet* liet afdingen, die *niet* transigeerde en *niet* capituleerde onopgemerkt zou voorbijgaan? Het lust mij niet als lofredenaar van den heer THORBECKE op te treden. Lofredenen zijn goed voor menschen die aanprijzing *noodig* hebben. Maar ik wil toch het een en ander *herinneren* dat aan sommige menschen met korte geheugens schijnt ontsnapt te zijn. Wij willen eenvoudig vragen: wie in 1840, toen de liberaliteit nog volstrekt niet in de mode en ook geene *aanbeveling* was, door de *Aanteekening op de Grondwet* het eerst de natie tot publieken geest en publieken zin opwekte? wie de man was die in 1844 het eerst iets *deed* om afdoende grondwets-herziening en vrijzinnige instellingen te verkrijgen? wie het was die het werkzaamst aandeel nam in het werk der commissie van 17 maart? en wie het was die bepaald aandrong op de *openbaar-making* van dat ontwerp, waaraan alléén wij het misschien te danken hebben, dat het werk nog niet grover verminkt is, dat wij eene *schaduw* van het regt van vereeniging en ten minste vrijheid van godsdienst en onderwijs behouden hebben? Zulk een man, ik zeg het met volle overtuiging en ik zeg het niet alléén, zulk een *praktisch* en *organiserend* hoofd kan in onze aanstaande constituerende vergadering niet gemist worden; de *hervormer* per excellentiam mag in de per exellentiam *hervormende* Kamer niet ontbreken.

Het spijt mij bijna, dat ik zoo uitvoerig geweest ben; het spijt mij bijzonder, dat een *inzender* het werk heeft moeten doen, dat, mijns bedunkens, reeds lang door de *redactiën* der liberale pers had moeten gedaan zijn, en ik zeg dit niet als een verwijt aan u, mijne heeren, gerigt, maar enkel als eene uitdrukking van verwondering. Het is evenwel noodig de aandacht hierop te vestigen. Wanneer men mannen die zoo bij uitstek weinig *gedaan* hebben, wier daden zich voornamelijk bepalen bij woordenrijke en zinledige hoogdravende redevoeringen in de Kamer — waarbij zij, *soit dit en passant*, een geweldige bres hebben geschoten in hunne redenaars-reputatie — zoozeer hoort opvijzelen, dan wordt het waarlijk tijd te herinneren dat er nog andere mannen zijn, die niet slechts *spreken* maar *doen*, die niet slechts wetten weten te maken, maar die ook weten te *organiseren*. En inzonderheid is het noodig de kiezers op te wekken om niet slechts goede vrienden, buren en bekenden, maar in het bijzonder heldere koppen te kiezen, al wonen zij juist niet in de gemeente of het district, of zelfs binnen de limiten der provincie.

H—m. W. F.

(*De Redactie neemt het stuk van den geachten inzender gaarne op, al wordt haar daarin eenig verzuim te laste gelegd. Met den inhoud is zij het geheel eens. Er zal wel niemand zijn die er aan twijfelt, dat de* Arnhemsche Courant, *ten minste evenzeer als de inzender, den heer* THORBECKE, *vooral voor de* NU *zamen te stellen vertegenwoordiging onmisbaar houdt. Daarenboven zijn wij het ten volle eens met het gevoelen van den heer* W. F., *dat het een allerongelukkigst antecedent zou zijn, wanneer de kiezers uitsluitend uit hun district of hunne provincie kozen. Zoo wij den heer* THORBECKE *niet bepaald hebben aangewezen, het is omdat wij meenden, dat de heer* THORBECKE *uitstekend genoeg was om van zelf in het oog te vallen. Wij hadden, en wij hebben nog, een te goed denkbeeld van de Nederlandsche kiezers om te meenen dat het noodig zij, hunne aandacht op den heer* THORBECKE *te vestigen. Iedereen die niet anti-hervormingsgezind is, zal gevoelen, wat de inzender zoo juist uitdrukt door te zeggen, »dat in de* hervormende *Kamer de* »Hervormer *per excellentiam niet kan ontbreken."*)

Stedelijke Publicatie.

BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der stad Arnhem,

Gezien de dispositie van Z. Exc. den tijdelijken minister van Binnenlandsche Zaken van den 31 juli 1848, no. 154, 1ste afdeeling.

Brengen bij deze ter kennisse van de belanghebbenden: 1o. dat voortaan binnen Arnhem zullen gehouden worden de navolgende paarden- en beestenmarkten, enz.

Paardenmarkten:

Woensdag voor Palmzondag.
Den derden donderdag in mei.
» 12den junij.
» laatsten donderdag in augustus.
» vierden woensdag in september.
» derden donderdag in october.

Magere Beestenmarkten:

Op de beide laatste maandagen in april.
» » » eerste maandagen in mei.

Vette Beestenmarkten:

Den tweeden en vierden maandag in juli.
» tweeden en vierden maandag in augustus.
» tweeden en vierden maandag in september.
» tweeden en de twee laatste maandagen in october.
En de vier eerste maandagen in november.

Kermis:

Aanvangende op den 26sten augustus.

Met dien verstande nogtans, dat wanneer de voormelde markten op eenen erkenden christelijken feestdag mogten invallen, die markten respectivelijk alsdan op den volgenden dag zullen gehouden worden.

2°. Dat voor de nieuw vastgestelde vette beestenmarkten, zijnde die van den 2den en 4den maan-

dag in *juli*, *augustus* en *september* en den 2den maandag in *october* de navolgende premiën worden uitgeloofd:

a van *tien gulden* voor dengenen die op ieder derzelve het grootste getal runderen, boven de twee jaren oud, hem in eigendom toebehoorende ter markt zal hebben aangevoerd;

en *b* van *vijf gulden* voor het op ieder markt aangevoerde zwaarste stuk rundvee.

En zulks voor beiden ter beoordeeling van hiertoe van stadswege gestelde keurmeesters.

En zal deze worden afgekondigd en aangeplakt, ter plaatse alhier gebruikelijk.

Arnhem, 25 october 1848.

Burgemeester en Wethouderen voornoemd,
VAN PALLANDT,
Ter ordonnantie van dezelve,
VAN HASSELT.

Advertentiën.

Marktprijzen.

AMSTERDAM, 27 october.

Tarwe tot iets lagere prijzen bij partij met meer handel; in Entr.: 130, 131 ℔ Rijn f 250, 255; 132 ℔ Brunswijker f 265; in Cons.: 132 ℔ Kubanka f 265; 129 ℔ bonte Poolsche f 335; 126, 130 ℔ Zeeuwsche f 265, 290. — *Rogge* mede op de verlaagde prijzen met iets meer handel; 119 ℔ Odessa f 148; 125 ℔ Rijn f 154; 125 ℔ nieuwe Limburger f 154; 116 ℔ gedroogde f 138. — *Garst* wat aangenamer; 110 ℔ puike Manheimer f 156 in Ent.; 108 ℔ fijne Deensche f 131. — *Haver* zonder handel. — *Boekweit* lager verkocht; 121 ℔ Geldersche f 158; 113 ℔ Limburger f 125; 111 ℔ Overijssel f 120; 117 ℔ Oost-Vriesche f 130; 118 ℔ Holsteinsche f 152. — *Koolzaad* in een doen; verkocht: Vriesch £ 53; Norder £ 53; op 9 v. Olie in Oct. en Nov. £ 60. — *Lijnzaad* zonder handel. — *Raapolie* dadelijk hooger betaald, op levering prijshoudend; op 6/w. f 36; Vlieg. f 34$\frac{3}{4}$, 35; 1o. Nov. f 34$\frac{1}{2}$; Dec. f 34$\frac{3}{4}$, $\frac{7}{8}$, $\frac{3}{4}$; Mei f 35$\frac{1}{4}$. — *Lijnolie* traag in een doen; op 6/w. f 28$\frac{1}{2}$; Vlieg. f 27$\frac{1}{2}$. — *Hennepolie* op 6/w. f 35$\frac{1}{8}$; Vlieg. f 34$\frac{1}{2}$. — *Raapkoeken* per 1040 stuks f 60 à 68. — *Lijnkoeken* per 104 stuks f 8 à 10. — *Levertraan:* Bruine per ton f 30, 32; blanke f 38. — *Rondvisch* per 100 Ned. ℔ f 20. — *Stijfsel*, de 50 Ned. ℔ f 14.

ROTTERDAM, 26 october.

Tarwe met eenige meerdere vraag. In entrepot ter verzending 160/2 ℔ Jarige Kleefsche f 265, 158/2 ℔ Jarige Rhijn f 265, 159/2, 162/2 ℔ Rhijn f 265, f 270; 156/2 ℔ dito f 255, en in comsumtie 158/2 ℔ Bovenlandsche f 256. — *Koolzaad:* Zeeuwsch 55 £ gestort verkocht en voor puik dito 56 £ geboden.

SCHIEDAM, 26 october.

Rogge, 141/2 ℔ Riga f 150. — *Gerst*, 128/2 ℔ Lieban f 150. — *Moutwijn*, per Ned. vat zonder fust f 13.25; *Jenever*, per Ned. vat zonder fust f 16.75; Amst. Proef, per Ned. vat zonder fust f 18, zonder de belasting.

DORDRECHT, 26 october.

Tarwe: Overm. en Zeeuws. jar. vond tot f 6 verlaging koopers, en nieuwe werd n. kw. f 6 à 10 lager slepende opgeruimd; de beste jar. van f 260 tot 280, afwijk. f 240 tot 258, de beste nieuwe van f 240 tot 254, en mindere f 204 tot 234, blaauwe f 195 tot f 210 en zomer-Tarwe f 195 tot 225. — *Rogge* bij gerieven tot vorigen koers te plaatsen: Jar. Overm. en Zeeuws. van f 150 tot 162, en nieuwe van f 158 tot 165. — *Garst* in een doen, winter zakgoed tot f 120, gestort f 126; zomer zakgoed f 108, gestort f 114; Spelt, goede kwal., meer begeerd van f 70 tot 78. — Inl. voer-*Haver* blijft slap met kleinen handel f 66 á 72. — *Boekweit* hooger gehouden en ook als voren verhandeld: Grootbrab. voor f 152 gelaten, Bossche voor f 151 en Maas voor f 148 verkocht. — *Paardeboonen*, het beste zakgoed voor f 135 opgeruimd. — *Koolzaad* ruim prijsh., Overm. en Zeeuws. zakgoed van 53 tot 55 en 55$\frac{1}{2}$ £ verkocht, en puike gestort 57 £ gehouden; 9 vat dadelijk en op nov. tot 59$\frac{1}{2}$ £ te koop. — Slag-*Lijnzaad:* 114 à 115 ℔ Steppen f 260 opgeruimd, en 115 ℔ inl. f 260 geveild. — *Hennepzaad* à f 189 te koop. — *Raapolie* op 6/w. f 36, kontant f 34$\frac{3}{4}$ á 35; op nov. f 35; dec. f 35$\frac{1}{4}$, en mei eerstk. f 35$\frac{1}{2}$. — *Harde Raapkoeken* à f 60 gedaan en te koopen. — *Harde Lijnkoeken* f 80 à 85; zachte f 100 à 105.

DELFT, 28 october.

Heden zijn de prijzen der *Boter* alhier geweest: f 40 à f 45.

KOEVORDEN, 23 october.

Rogge f 4.75. — *Boekweit* f 4.40. — *Boter*, Ned. pond f 0.55.

HOOGEVEEN, 24 october.

Rogge f 5.07$\frac{1}{2}$. — *Boekweit* f 4. — *Boter* Ned. pond f 0.52. — Ter markt aangebragt: 50 mudd. Rogge; 396 mudd. Boekweit; 1440 pond. Boter.

ASSEN, 26 october.

Rogge f 5.15 à f 4.50. — *Boekweit* f 4.25 à f 3.75. — *Aardapp.* f 1.70 à f 1.20. — *Boter* Ned. pond f 0.60. — Stroo f 100 Ned. pond f 3. — Aantal: 270 mud Rogge; 160 mud Boekweit; 170 mud Aardapp.; 200 Ned. pond Boter; 2000 Ned. pond Stroo; 230 Wagens.

STEENWIJK, 23 october.

Rogge f 4.90 à f 5.25. — *Boekweit* f 4.40 à f 5.10. — *Haver* f 3.40 à f 3.25. — *Boter* $\frac{1}{8}$ vat f 16 à f 16.50. — Hoeveelheid ter markt: 80 mud Rogge; 460 mud Boekweit; 50 mud Haver.

ARNHEM, 27 october.

Oude Weit van f 7.00 tot f 9.50; *Nieuwe* [illegible] van f 6.00 tot f 8.75; *Rogge* van f 4.65 tot f [illegible]; *Boekweit* van f 4.50 tot f 4.75; *Garst* van f [illegible] tot f 3.70; *Friesche Haver* van f 0.00 tot f 0[illegible]; *Voerhaver* van f 2.20 tot f 2.80; *Witte Boonen* [illegible] f 0.00 tot f 0.00; *Paardeboonen* van f 5.00 tot f 5[illegible]; *Graauwe Erwten* van f 7.50 tot f 8.50; *Gr*[illegible] *Erwten* van f 9.30 tot f 10.00; *Geele Erwten* [illegible] f 6.25 tot f 0.00; *Koolzaad* van f 0.00 tot f [illegible]; *Aveelzaad* van f 0.00 tot f 0.00; *Klaverzaad* [illegible] f 0.00 tot f 0.00; *Aardappelen* van f 1.45 tot f [illegible]; *Boter* van f 0.60 tot f 0.70 *het pond*.

Broodzetting.

ARNHEM, 28 october.

Roggebrood.

Een Roggebrood van 5 pond	f 0[illegible]
» dito » 3 »	» 0[illegible]
» dito » 2 »	» 0[illegible]
» dito » 1 »	» 0[illegible]

Fijn Tarwebrood.

Het pond Fransch of Vloerbrood . . .	f 0[illegible]
Fransch of Vloerbrood 4 oncen	» 0.[illegible]
dito » dito 3 dito	» 0.[illegible]
dito » dito 2 dito	» 0.[illegible]
Het pond Wittebrood of Weggen . . .	» 0.2[illegible]
Wittebrood of Weggen 4 oncen . . .	» 0.[illegible]
dito » dito 3 dito . . .	» 0.0[illegible]
dito » dito 2 dito . . .	» 0.0[illegible]
Een pond fijn Tarwemeel	» 0.0[illegible]

Prijs-Courant der Effecten.

VRIJDAG 27 OCT.	Laagste koers.	Hoogste koers.	Ko[illegible] ten [illegible]
NEDERL., Werk.Schuld à 2$\frac{1}{2}$ pCt.	44$\frac{1}{8}$	44$\frac{1}{4}$	4[illegible]
» » » 3 »	52$\frac{3}{8}$		
» » » 4 »	68$\frac{5}{8}$		
Amortisatie-Syndicaat . » 3$\frac{1}{2}$ »	68$\frac{5}{8}$		
Handelmaatschappij . . » 4$\frac{1}{2}$ »			
Oostindische Leening . » 4 »	67$\frac{1}{4}$		
Aand. Rijn-Spoorweg . » 4$\frac{1}{2}$ »			
» Holl. » . . » »			
Leen. » » 4$\frac{1}{2}$ »			
BELGIE. Leening . . . . » 4$\frac{1}{2}$ »			
Banc Belge . . . . » 2$\frac{1}{2}$ »			
Rotbs., Volksvlijt. . . . » 2$\frac{1}{2}$ »	36$\frac{3}{4}$	36$\frac{7}{8}$	
SPANJE. Leen. Ard v. £ 85 » 5 »	6$\frac{3}{8}$	6$\frac{1}{2}$	
» » » 510 » 5 »	6$\frac{1}{4}$	6$\frac{3}{8}$	
» Onb.Stukk. » 5 »	5$\frac{7}{8}$	6	
» . . . . » 3 »	23$\frac{7}{8}$		
» Binn. 6/m. » 3 »	17$\frac{1}{16}$	17$\frac{3}{16}$	1[illegible]
» » kl.st. » 3 »			
Ardoin Coup. . . . . » »	5$\frac{1}{2}$		
Passive . . . . » »			
PORTUGAL. Te Londen » 3 »	22	22$\frac{1}{16}$	22[illegible]
» » » 4 »	23$\frac{1}{4}$	23$\frac{1}{2}$	23[illegible]
Binnenl. à 1 conto . . » 5 »			
RUSL. Obl.H.1798/1816, » 5 »	96$\frac{3}{4}$	96$\frac{7}{8}$	
» » 1828/1829, » 5 »	96$\frac{5}{8}$		
Cert. » 1831/1833, » 5 »	86$\frac{1}{4}$		
» » . . . . » 4 »			
» bij Stieglitz . . . . » 4 »	76		
Inschr. in Assign. . . . » 6 »	58		
Cert. van » . . . » 6 »			
POLEN. Certificaten . . » 4 »			
Aand. met Lot fl. 500. » »	120	120$\frac{1}{4}$	
OOSTENRIJK. Metalliek » 5 »	64	64$\frac{1}{2}$	
» » 2$\frac{1}{2}$ »	33	33$\frac{5}{8}$	
Weener-Bank Goll. . . » 5 »			
» » » . . » 4 »			
AMER. Bank-Act. V.Stat. » »			
Braz. 1824 . . . . » »			
» £ 200. . . . . » »			
Peru. . . . . » »	18$\frac{9}{16}$	18$\frac{5}{8}$	
Grenada . . . . » »	11$\frac{7}{8}$		
Mexico . . . . » »	18$\frac{3}{16}$	18$\frac{3}{8}$	1[illegible]
Venezuela . . . . » »			

Bl. Griek. £ 200, 1, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$; dito £ 300 en £ 50[illegible] 1$\frac{1}{4}$, 1$\frac{1}{2}$, 1$\frac{3}{8}$.

Effecten-Societeit: Grieken 5 pCt. 1$\frac{3}{8}$.

Binnenl. fondsen waren heden bij eenigen han[illegible] in Integralen goed prijsh. — Belg. zeer vast; Spaa[illegible]sche als gisteren; Portug. zonder variatie; Russis[illegible] als gisteren; Metallieken op de berigten van We[illegible] flaauwer in prijs; Zuid-Amerika iets williger.

Laatste prijzen ten 5 ure.

Integr. 2$\frac{1}{2}$ pCt. 44$\frac{3}{16}$, $\frac{1}{4}$; Ardoin £ 510, 6[illegible] Metall. 2$\frac{1}{2}$ pCt. 33$\frac{3}{8}$; Binnenl. Spanje 17$\frac{1}{8}$.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 28 Oct. 1 El 1 Palm 0 Duim; gew. 0 D. gev. 4 D.

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker.

Vervolg der

Arnhemsche Courant,

Van Zondag 29 October 1848.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van vrijdag 27 october.

In deze zitting is ingekomen eene koninklijke boodschap van den 26sten dezer, ten geleide van een ontwerp van wet, tot overschrijving van fondsen tot herstel van het Nederlandsche muntwezen van 1848 op 1849. — Drukken, ronddeelen en verzending naar de afdeelingen.

Aan de orde van den dag zijn de beraadslagingen over het ontwerp van wet tot regeling van het *fonds der consignatiën* over 1841—1847. — Geen der leden vraagt het woord; het wordt met algemeene stemmen *aangenomen.*

De beraadslagingen worden als nu geopend over het ontwerp nopens de *voorziening in het te-kort op de middelen van 1848.*

De heer *Albarda* heeft het eerst het woord. Hij zal de voordragt aanbevelen noch bestrijden, doch haar doel nagaan. Zij heeft de strekking door buitengewone middelen te voorzien in een waarschijnlijk bestaand te kort, van 10 millioen guldens op den dienst van 1848. Dit is ontstaan door de verhooging van 3 millioen op Oorlog en Marine, en het gemis van 7 millioen, waarop uit de Indische baten was gerekend. Die toestand vordert buitengewone voorziening; oordeel, bij dat bestaande te kort, is wel overbodig. Spreker neemt de noodzakelijkheid ter bestrijding daarvan aan door buitengewone middelen.

Maar wat hij moet doen uitkomen is, dat het tekort vooral ontstaan is door het wegvallen van een aanzienlijk bedrag der koloniale baten, waarop bij de begrooting gerekend was. Dat feit is inzonderheid het gevolg van den stilstand van den handel, en daardoor verminderde opbrengst der producten. Maar dat stelt juist de waarheid in het licht van hetgeen zoo vaak in en buiten de Kamer vorkondigd is: „geen werkelijk evenwigt der finantiën zal verkregen worden zoo lang de koloniale opbrengsten onder de middelen der algemeene begrooting zullen begrepen worden.'' Hetgeen thans het geval is, zal telkens kunnen gebeuren, wanneer uitgaven op die wijze blijven gesteld. Allerlei omstandigheden kunnen daarop invloed uitoefenen. Spreker dringt er op aan, dat in het toekomstige een andere weg ingeslagen worde, die meer vastheid aan de inkomsten kunne geven. Anders zou de begrooting slechts in schijn sluiten. Zoo lang de tot dusverre gevolgde wijze blijft voortduren, blijft ook de kiem van deficit bestaan. Hij deelt alzoo het gevoelen, door vele mannen van zaakkennis voorgestaan, dat de huishouding van staat zoodanig behoort te worden ingerigt, dat de koloniale inkomsten, zoo zij er zijn, niet dienen tot gewone middelen, maar tot delging van de reeds te hooge staatsschuld. Zoodoende zou die schuld zich toch, ondanks allen waarborg van zelve vernietigen; het is dus meer dan tijd, dat de inkomsten door de uitgaven niet worden overschreden. Spreker ontveinst het zich geenszins, dat het hoogst moeijelijk ja schier onmogelijk zal zijn, bij de bestaande orde van zaken in eens den vroegeren weg te verlaten en de voorgestelde meening te volgen. Maar het zal blijken dat het belang des Vaderlands zulks werkelijk eischt en dat men door de meest mogelijke bezuiniging en vermindering der uitgaven het tijdstip meer en meer nadere, waarop de voorgestelde meening in volle toepassing zal kunnen komen.

De herziening der grondwet heeft de Regering minder gelegenheid gelaten om daarin te voorzien dan welligt wenschelijk ware geweest; doch tot bereiking van het doel komt hem voor dat zou kunnen aangegrepen worden, naast de verminderde uitgave, eene belasting op die inkomsten, welke tot heden daarvan zijn verschoond gebleven. Ten overigte zou zijns inziens, toch dat middel kunnen worden gezocht in meerdere, algemeen werkende belastingen. Spreker meent dat het zoo lang het tegenwoordig bedrag der belastingen zal vereischt worden, niet raadzaam zal zijn dat hetgeen thans indirect in dezelve vloeit, worde verwisseld met eene directe belasting, daar hij gelooft, dat het kwaad hetgeen men zou willen opheffen, door een grooter zou worden gevolgd en de middenstand daardoor noodwendig te zeer zou worden gedrukt. Zelfs als de belastingen op gemaal en geslagt geheel of ten deele afgeschaft en door directe aanslagen zonden vervangen moeten worden, zou hij die afschaffing niet kunnen beamen, omdat dit juist weder op den middenstand te zwaar zou drukken, en de minvermogenden slechts in schijn zonden ontheven worden. Bij den matigen prijs van het brood levert de accijns daarop voor de minvermogenden thans werkelijk geen bezwaar; terwijl bij den hoogen prijs van het vleesch; ook voor hen, de accijns daarop onverschillig is geworden. Meer zou men de minvermogenden te hulp komen door eene vermindering op de brandstoffen, eene vrijstelling van den accijns op het geslagt voor zoo veel spek en schapenvleesch aangaat. Spreker staat bij nog eenige andere punten stil; en komt tot het besluit dat, ofschoon hij geenszins aan de opvolgende Kamer bepaalde regeling wil overlaten, hij in deze het kenmerk ziet van hetgeen geen uitstel toelaat, en dat hij aan de gevraagde buitengewone middelen zijne toestemming kan geven, om aldus de regering in staat te stellen aan 's lands verpligtingen te voldoen.

De heer *Smit* brengt twee bedenkingen in het midden. Hij begrijpt 1o. niet waarom er *tien* millioen schatkistbilletten zullen kunnen worden daargesteld, indien er slechts *acht* millioen mogen worden uitgegeven. Rekent hij nu, dat het te kort omstreeks 11 millioen zal bedragen en dat er met de 2 millioen, te beleenen op de koloniale producten, slechts $8\frac{1}{2}$ à 9 millioen zal worden ontvangen, indien de regering de schatkistbilletten in beleening mogt stellen, dan vreest hij, dat men tot nieuwe en buitengewone maatregelen tot dekking van het te kort over het loopende jaar zal moeten besluiten. 2o. acht hij het ondoelmatig om 2 millioen te beleenen op de koloniale productie, die, gelijk de regering heeft aangetoond, tot de dienst van 1849 behooren. Het ware, zoo noodig, beter geweest, om het bedrag der schatkistbilletten te verhoogen. Ten slotte dringt spreker ernstig aan op het invoeren van afdoende bezuinigingen, zoo noodzakelijk tot herstel van het finantie-wezen van den staat. Hij gelooft, dat het tijdelijk ministerie, in dit opzigt, meer had kunnen doen, dan er gedurende vijf maanden is geschied, en dat het wenschelijk ware geweest, dat het, met het oog op het programma van 13 mei jl., veel meer hadde bezuinigd dan heeft plaats gehad. De natie en de vertegenwoordiging hebben er regt op, dat er aan de toezeggingen uitvoering worde gegeven. Er moet tot afdoende bezuinigingen en vereenvoudigingen worden overgegaan. Dan alleen is het mogelijk, het oog te slaan op en zorg te dragen voor de verbetering der stoffelijke welvaart. Handel, nijverheid en scheepvaart moeten worden opgebeurd. Dan zal het alleen mogelijk zijn, den finantiëlen toestand van Nedertand te verbeteren en de gevaren, die deswege mogten ontstaan, van den staat af te wenden.

De heer *Hoffman* zegt hoofdzakelijk: »Teleurstelling zal het gevolg zijn eener grondwets-herziening, die geene bezuiniging aanbrengt," — dit was de kreet in en buiten deze Kamer; en ik geloof, dat die waarheid is, maar ik geloof tevens, dat het mogelijk is, met de gewijzigde grondwet afdoende bezuinigingen daar te stellen; en ik hoop, dat het programma van het ministerie van 13 mei zal blijken ook eene waarheid te zijn, en dat zal het kunnen zijn, wanneer èn ministers èn vertegenwoordigers instemmen met het gezegde van *Adam Smith: »tout prodigue est un ennemi public, et tout homme économe doit être regardé comme un bienfaiteur de la société."* Met die verwachting had ik gewenscht, dat wij met de herziening der grondwet onze werkzaamheden hadden kunnen besluiten en verschoond hadden kunnen blijven van mede te werken tot het treurig naschrift daarop, dat voor ons ligt, doch die nood is ons opgelegd en ook dien pligt moeten wij trachten naar beste weten te volbrengen. Dat de algemeene beroering van Europa nadeelig op onze geldmiddelen zoude werken, was te voorzien en dat vermindering van welvaart door die gebeurtenissen te weeg gebragt, tot vermindering der staatsinkomsten moest leiden en nadeelig op de opbrengst onzer koloniale producten werken, zal niemand bevreemden; maar dat, na zoo vele jaren van vrede, zoovele millioenen schats aan het budget van Oorlog te hebben ten koste gelegd, bij dat departement zoude blijken, aan alles gebrek te bestaan, had voorzeker niemand kunnen verwachten; ik zal hierover niet uitweiden, Edel Mogende Heeren, dit behoort tot een gesloten tijdvak, waaraan het nieuwe zich moge spiegelen, opdat het er nut uit trekke. De slotsom der aan onze beraadslagingen onderworpen voordragt is, dat, zonder op eenige mindere opbrengst van de gewone middelen tot dekking der gewone staats-uitgaven te rekenen zeven millioen minder rendement der koloniale administratie, met vier en een half millioen meerdere behoefte voor oorlogs-toerusting, eene oogenblikkelijke behoefte van elf en een half millioen voor de schatkist daarstellen, waarin moet worden voorzien, zal de Staat aan zijne verbindtenissen kunnen blijven voldoen. Die behoefte is, volgens de bijlage A, tot op ruim tien millioen verminderd door de aftrekking der voordeelige saldo's van vroegere diensten, maar, zoo als ik reeds bij de wet op de middelen voor dit jaar heb aangemerkt, waren die middelen zóó hoog geraamd, dat ik vrees, dat die aftrekking later in eene nog hoogere bijvoeging zal moeten veranderen, tenzij het productief maken der belastingen, waarvan ik toen gewaagde en dat ook thans op eene mij onverklaarbare wijze nog wordt voortgezet, daarin voorzie; ik zeg: *voor mij onverklaarbare wijze*, Ed. Mog. HH., en daarmede bedoel ik het opdrijven der taxatiën, die door den belastingschuldige worden gevraagd, om zich voor de fiscale onaangenaamheden te vrijwaren. Het zal wel niet tegen te spreken zijn, dat de gevolgen der omwentelingen in zoovele naburige Staten niet zonder invloed zijn gebleven op alle waarden in ons land, ook op die van panden. Ga de hofstad door, en zie wat ze opbragten; en dan verklare men mij, hoe de huurwaarden dit jaar, in plaats van lager, hooger zijn getaxeerd, indien dit niet veroorzaakt wordt door het aanzetten der taxateurs tot opdrijving, met bedreiging van het ongenoegen der administratie; ik heb zulke middelen bij de discussie over de begrooting met den naam van vexatiën bestempeld en blijf die zoo noemen. Maar, hoe dit ook zij — tot dekking van het te-kort wordt eene som van tien millioen gevraagd, welke ik veeleer vrees te laag dan te hoog geraamd te zijn, en waarvan ik dus thans geene nadere uiteenzetting zal vragen, ik zoude anders wel meerder inlichting hebben verlangd ter opheldering van de raming der koloniale producten op f 28,550,000; die bijna zes millioen of ruim 20 pCt. minder zullen renderen; maar op dat verlangen is reeds vroeger niet geantwoord, en het zou thans weinig baten, daarop terug te komen. Tot verkrijging van die sommen zijn bij de regering drie middelen in aanmerking gekomen; het eerste was de bekende belastings-voordragt op bezittingen en inkomsten; teregt werd dit door de regering een afdoende maatregel genoemd; maar, de meerderheid dezer Kamer was het met haar niet eens, dat het maar eene bijdrage zoude zijn, die in zeer vele gevallen niet uit de bezittingen genomen, maar op de inkomsten gevonden zoude worden; die voordragt is ingetrokken; en het is dus onnoodig, daarop thans terug te komen.

Het 2e. middel was het doen eener leening waartoe de gelegenheid thans, zoo als de regering te regt aanmerkt te bezwarend zoude zijn. Het laatste is in het tegenwoordig ontwerp vervat en bestaat in het vermeerderen der $4\frac{1}{2}$ pCt. schatkistbilletten tot eene som van f 10,000,000 met bepaling dat daarvan slechts acht millioen zullen mogen worden in omloop gebragt; als tijdelijk hulpmiddel mag dit middel als niet verwerpelijk voorkomen E. M. H., naar het spreekwoord, dat men van twee nadeelen het minste moet kiezen, geloof ik dat er een had kunnen gevonden worden dat een nadeel minder had, namelijk waardoor een deficit van f 10,000,000 na verloop van een jaar niet nog een half millioen meer zal bedragen, door bijvoeging der renten.

Ik ben zoo groot vijand, als iemand, van papierengeld, waarvoor geen de minste waarborg is, maar wanneer men in buitengewone omstandigheden tot buitengewone middelen de toevlugt moet nemen, geloof ik dat men aan een tijdelijk papier zoodanigen waarborg zou kunnen geven, dat het de nadeelen van papierengeld niet met zich zoude brengen, en zoude ik dus in dit geval waarin men toch eene nieuwe schuld maakt, welke later zal moeten geamortiseerd worden, de voorkeur geven aan het nederleggen van die te maken schuld als waarborg voor een daarop uit te geven renteloos papier dat men dan munt- of kasbiljetten zoude kunnen noemen. Ik geloof dat wanneer men voor eene som van f 10.000.000 aan zulk papier, een staatspapier met 50 pCt. supplement, bij eene administratie als de Nederlandsche bank, als waarborg deponeerde en dat in omloop te brengen papier voor alle 's lands lasten aannam dat papier het voordeel zoude hebben geene nieuwe last voor de begrooting daar te stellen, en dat het wel aan geene depreciatie zou onderhevig zijn bewijst het voorbeeld der Pruisische Kassa-Scheinen. Ik zal mij dan met deze voordragt niet kunnen vereenigen, ook omdat ik de taak der ons opvolgende wetgeving niet verlang te verzwaren."

Z. Exc. de minister van Finantiën zegt hoofdzakelijk het volgende:

Gaarne heb ik de overtuiging van UEd. Mog. geëerbiedigd, toen de leden dezer Kamer na onderzoek in de afdeelingen, een hoogst ongunstig oordeel velden over de in juli jl. gedane voordragt tot heffing eener belasting op de bezittingen. Doch ook mogen het UEd. Mog. het niet ten kwade duiden, dat ik het besluit betreure, waartoe de afdeelingen destijds zijn gekomen, en dat de intrekking van de voordragt der regering noodzakelijk na zich trekken moest.

Veel toch liep zamen om de aanneming dier wet hoogst wenschelijk te maken. Geenszins wil ik het harde ontkennen of verbloemen, dat er in den maatregel, dien ik het wenschelijkst achtte, gelegen was. Maar wie met mij van oordeel is dat de gulden regel, om den nood van het oogenblik niet op de toekomst te schuiven, tot elken prijs moet gehandhaafd worden, zal mij moeten toegeven dat, in de destijds bestaande omstandigheden geen maatregel konde gevonden worden, die niet aan bezwaren van gelijken aard, of aan nog grootere onderhevig was.

Er waren echter nog andere omstandigheden die het, in het belang des vaderlands, ten hoogste wenschelijk maakten, dat men zich zware offers getroostte om de toekomst zooveel mogelijk vrij te houden. Ik zal mij thans niet begeven op het terrein van staatkundige bespiegelingen, maar mij alleen bepalen bij het finantiëele. En wie uwer, Ed. Mog. heeren, denkt dan niet aan de belangrijke werkzaamheden, die ten deze te verrigten vallen, zoo spoedig als de nieuwe grondwettelijke bepalingen in werking zullen gekomen zijn?

Naar de overtuiging van zeer velen, behoeft ons belastingstelsel eene grondige herziening. Reeds meermalen heb ik de aanmerking hooren maken, bepaaldelijk ter gelegenheid van de jongste discussiën over de grondwet, dat die herziening nog noodzakelijker is dan die van de hoofdbepalingen van ons staatsverdrag. Ik deel die overtuiging, tot zekere mate althans, Ed. Mog. heeren! Wel kan ik mij geenszins vereenigen, zoo als ik vroeger de eer mogt hebben in uwe vergadering op te merken, met de overdrevene begrippen van hen, die eene geheele om-

keering van ons belastingstelsel eene ligt uitvoerbare zaak noemen. Maar toch voor eene aanmerkelijke wijziging acht ik dat stelsel allezins vatbaar. Waarin die wijziging moet bestaan, daarover voegt het mij thans niet uit te weiden. De spreker uit Vriesland heeft daaromtrent denkbeelden ontwikkeld, die ik thans niet zal beoordeelen.

Ook in onze wetgeving omtrent handel, nijverheid en scheepvaart verlangt men wijzigingen. Hoe belangrijk zijn niet de vraagpunten die daarbij te beslissen staan! te belangrijker wanneer men denkt hoe naauw die vraagpunten met soortgelijke, die buiten'slands behandeld worden, in verband staan; wanneer men nagaat hoe aanzienlijk eene plaats zij bekleeden in de verwikkelingen van de hedendaagsche staatkunde. Zal men het eenigzins halfslagtig stelsel behouden, dat wij thans hebben, en dus eenen moeijelijken middenweg tusschen het stelsel van vrijen handel en het beschermend stelsel houdende, hier gevende, dáár nemende, hier aan allen gelijke regten gevende, dáár door verdragen aan enkelen voorregten boven anderen gevende, op twee gedachten blijven voorthinken? of zal men ten minste eene schrede verder gaan? Zal men het voorbeeld van Engeland volgen? of om juister te spreken en billijker jegens onze wetten te zijn (want inderdaad staan de Engelsche handelswetten in vrijgevigheid nog ver beneden de onzen), zal men, even als Engeland voornemens schijnt te zijn, opregtelijk de leus des vrijen handels aannemen, en met bedaarden doch wissen vooruitgang ook in dit opzigt aan vele volken een goed voorbeeld geven?

Of zal men weder overhellen naar het voorbeeld van Frankrijk, waar men vrijelijk de gevaarlijkste staatkundige theoriën verkondigt, die den bodem instaan aan de volkswelvaart, en, werden zij in toepassing gebragt, den nationalen rijkdom ten eenenmale zouden vernietigen, doch de eenvoudige waarheid, die strekken kan om al die bronnen van welvaart mildelijk te doen vloeijen, als ketterij verwerpt; waar de meest uitgestrekte vrijheid in het staatkundige hand aan hand gaat met het ongerijmdste, doch ten minste consequente verbodsstelsel. Of zal men zich voegen naar de inzigten van Duitschland, waar het beschermend stelsel nog altijd wordt gehuldigd, schoon dan zoo streng niet als elders; — van Duitschland, waar sommigen thans, bij het vermeerderen der staatkundige vrijheden, de weinige vrijheid, die er in het commerciëele bestaat, nog zouden wenschen verbeurd te verklaren ten hunnen profijte? Of wel naar de inzigten van België, waar men jaar op jaar met officiëele cijfers op nieuw de waarheid verkondigt van de stelling, dat alle kunstmiddelen, zij mogen dan differentieele regten heeten of anders, niet aan het doel beantwoorden. — Zal men niet veeleer kunnen en moeten besluiten, om hier het ware en eenige belang des lands op den voorgrond te stellen; de vaan van den vooruitgang in het commerciëele boven en voor allen op te steken; en, door het aannemen van een waarlijk vrijgevig stelsel, het land verdedigen door eenen Chineschen muur van handelsvrijgevigheid, die onze nationaliteit en onze onafhankelijkheid op den duur langer en beter zal waarborgen, dan de best geoefende legers en de meest kunstmatig aangelegde vestingwerken?

Gewigtige vragen voorzeker, waarover zij, aan wien de Koning in zijne wijsheid de teugels van het bestuur van den Staat definitief in handen zal geven, al dadelijk zullen te beslissen hebben; vragen, die rijp onderzoek en gezette overweging en toch spoedige oplossing vorderen, en die ik, wat mij betreft, hoogst ongaarne lang onbeantwoord zag blijven. En toch, hoe belemmerend is niet voor hunne oplossing een staat, ik zeg niet van finantiëele crisis, maar toch een zoodanige, waarin men met ernstige finantiëele bezwaren te kampen heeft. — Daarom heb ik vooral uwe ongunstige beoordeeling van het straks bedoelde ontwerp betreurd. U Ed. Mog. vergeve het mij dat ik, bij deze gelegenheid, met een enkel woord de redenen daarvan mededeelde.

Wat nu de onderwerpelijke voordragt betreft, welke geene bestrijding heeft gevonden, zoo vermeen ik alleen te mogen aanmerken dat de regering in de gegeven omstandigheden geen beter middel wist aan te grijpen dan het voorgestelde. Thans nog, buiten volstrekte noodzakelijkheid, aan U. E. M. eene voordragt te doen, om door belasting in het bestaande te kort te voorzien, dit moest de regering, na de in julij verkregen ondervinding, minder doelmatig en voor U. Ed. Mog. minder wenschelijk achten. — Zoo als de omstandigheden thans staan, bestaat er genoegzame zekerheid dat de zaken geregeld aan den gang zullen gehouden kunnen worden door de gedane voordragt, hoewel nog niet alle uitgegevene schatkistbilletten zijn geplaatst, zoo wanhoopt de regering er niet aan, dat zulks nog zal kunnen geschieden.

Z. Exc. doet opmerken, dat het der regering thans niet te doen is om eene dekking van het te kort voor het volle bedrag, maar een maatregel vast te stellen, tot het geregeld doen voortgaan van de dienst en te voorzien in alle uitgaven, tot dat een definitief ministerie het geheel der behoeften zal kunnen overzien en bij de nieuwe Kamers definitive voorstellen zal komen aanbieden. — Wat aangaat het geopperd bezwaar, dat er twee millioenen beleend zullen worden op de koloniale producten die voor de dienst van 1849 bestemd zijn, merkt Z. Exc. aan, dat er naar de beste middelen heeft moeten worden omgezien, om de regering uit de moeijelijkheden voor het oogenblik en voor den verderen loop der dienst te redden. De producten echter kunnen even goedkoop voor de dienst voor 1848 als voor 1849 worden gesteld. De berekening van het departement van koloniën, dat onverkochte producten op eene volgende dienst plaatst, is toch eigenlijk willekeurig. Het is slechts eene aangenomene gewoonte bij dat departement. Intusschen verzekert Z. Exc. dat er slechts in hoogen nood van dit middel gebruik zal gemaakt worden. — Z. Exc. verklaart dat het ministerie bezuinigd en vereenvoudigd heeft, waar het dit slechts kon zoodat de klagten, die het tegendeel schijnen aan te duiden, ongegrond zijn. Hij wijst, ten bewijze daarvan, op de voordragt tot niet-aanvulling van vacante plaatsen in de geregtshoven, welke de goedkeuring der Eerste Kamer niet heeft mogen wegdragen. Werkelijk heeft het ministerie de opengevallen plaatsen onvervuld gelaten. Dit heeft ook bij verschillende kollegiën en departementen plaats gehad. Bovendien is er bezuinigd en vereenvoudigd bij de loterij, zijn er arrondissements-directiën gesupprimeerd, sedert 5 jaren is geene enkele vacatnre bij het departement aangevuld. Dat men dus ten onregte het ministerie in dit opzigt eenig verwijt doet, vloeit daaruit voort, dat de bezuinigingen, die plaats vinden, als het ware meer in de stilte geschieden en minder naar buiten werken.

Z. Exc. verdedigt de administratie, dat zij eenigen last zou gegeven hebben tot opdrijving van belastingen of schattingen. Er zijn voorbeelden van verhoogingen, bijvoorbeeld onder Voorburg, bij te brengen. Intusschen mag aan de beoordeeling van mindere ambtenaren, vooral in deze tijden, ook de behartiging der belangen van de schatkist niet uitsluitend worden toevertrouwd.

Z. Exc. de tijdelijke minister van Justitie wil bij deze gelegenheid op het tijdelijk ministerie het verwijt niet doen kleven, dat het niet zou bezuinigd hebben, waar dit slechts kon. Reeds spoedig na zijne optreding aan het hoofd van het departement van Justitie heeft hij het verband verbroken, dat tusschen de regering en zeker dagblad bestond, en waaruit eene bezuiniging van *f* 26000 in het jaar is voortgevloeid. Bij het departement zelf in eene betrekking van hoofd-ambtenaar opgeheven. Vele plaatsen in de provinciale hoven zijn onvervuld gebleven, met het oog op de bestaande herziening der regterlijke instellingen. Bij het hoog militair geregtshof is eene plaats van adjunct-advokaat-fiscaal onvervuld gelaten; de advokaat fiscaal heeft, met opoffering van al zijnen tijd en uitspanningen, op zich genomen de werkzaamheden alleen te vervullen. Het zal later blijken, dat de belofte, onlangs bij de beraadslaging over de verhooging van het hoofdstuk van het departement van Oorlog gegeven, is vervuld. Het toegestane cijfer zal op verre na niet worden gebruikt; alleen daarop zullen waarschijnlijk zeer aanzienlijke sommen worden uitgespaard. Bij elk departement wordt de geest van bezuiniging in het oog gehouden. — Maar tot het verkrijgen van voldoende bezuinigingen, moet een geheel stelsel van vereenvoudiging worden ingevoerd. Eerst dan zal men op eene doortastende wijze kunnen bezuinigen. Dan zal men het programma van 13 mei jl. te dien opzigte geheel ten uitvoer kunnen leggen. Z. Exc. kan thans mededeelen, dat het den Koning dezer dagen behaagd heeft, aan het tijdelijk ministerie den last op te dragen over dat onderwerp te raadplegen en Z. M. deswege voor te lichten. Sedert eenige dagen houdt het ministerie zich onafgebroken daarmede bezig. Het tijdelijk ministerie zal zijn programma ook ten deze moeten vervullen, en het zal de grondslagen aanwijzen, waardoor ruime bezuiniging door werkelijke vereenvoudiging zal kunnen worden verkregen.

De heer *Hoffman* doet den minister opmerken, dat hij in geenen deele bij zijne rede Voorburg op het oog had, maar wel de hofstad, waar men algemeen over te hooge opdrijving der schattingen klaagt. Aan taxateurs moet te kennen gegeven zijn, dat, indien de taxatiën niet mogten beantwoorden aan de verwachtingen der hoofd-ambtenaren, dit ontslag zou kunnen ten gevolge hebben.

De *minister van Finantiën* verklaart, dat hij de gemeente Voorburg slechts als een voorbeeld heeft bijgebragt, omdat juist uit die gemeente eene klagte over verhooging is ingekomen; bij het onderzoek daarvan is het hem juist gebleken, dat er in die gemeente zoo vele verlagingen hadden plaats gevonden.

De heer *van Rijckevorsel* doet opmerken dat Z. Exc. de tijdelijke minister van Finantiën over een hoogst belangrijk onderwerp handelde, toen hij gewaagde van de noodzakelijkheid eener herziening van ons mercantiel belastingstelsel en om hetzelve op ware vrijgevige grondslagen te vestigen. Met vreugde heeft spreker die gezegden vernomen, maar met leedwezen heeft hij hooren gewagen dat het de taak van een definitief ministerie zou zijn om de denkbeelden door Z. Exc. ontwikkeld, ten uitvoer te brengen. Wanneer toch zal dat definitief ministerie optreden? Zoo even vernam men van Z. Exc. den tijdelijken minister van Justitie dat het tijdelijk ministerie de belangrijke last was opgedragen om bezuinigingen daar te stellen, en de grondslagen te leggen voor groote vereenvoudiging. Daaruit, zou af te leiden zijn dat het definitief ministerie niet zoo spoedig zal optreden, hetgeen ook wel eenigermate te verwachten is, daar men mag aannemen dat die optreding eerst zal kunnen plaats hebben na de zamenstelling der nieuwe vertegenwoordiging, maar het gevolg van dit een en ander zal dan stellig zijn, dat eene zaak van zoo groot gewigt waarover Z. Exc. sprak, nog steeds onafgedaan blijven, en dat is het wat spreker diep betreurt. Reeds bij de discussiën in de dubbele Kamer heeft hij zijn leedwezen te kennen gegeven, dat, ten gevolge van den tijd door de grondwets-herziening gevorderd, de stoffelijke belangen der natie niet naar behooren waren behartigd. Onder deze behooren toch voorzeker die van handel en scheepvaart eene voorname plaats te bekleeden. En nu verneemt men van den minister, dat de regeling dier gewigtige belangen nog langer zal verschoven worden, terwijl spreker de overtuiging heeft dat het tijdelijk ministerie zeer gemakkelijk datgene had kunnen doen, het thans zelf als noodzakelijk en hoogst wenschelijk beschouwt. Te meer kon dit, naar sprekers oordeel, geschied zijn, omdat die noodige herziening van ons mercantiel stelsel op eenvoudige grondslagen kan berusten. Spreker ziet volstrekt niet dat daartoe zooveel tijd zou noodig zijn. Bovendien bij eene eenigzins spoedige afdoening, zouden daarenboven de eer kunnen genieten van ook eens maal eens *vóór* te gaan, en niet zoo als tot dus verre achterlijk te blijven of anderen te volgen. Wat meer is, het zou schoon zijn wanneer wij voorgingen in het geven van blijken van ware liberaliteit en dat wij, op het voetspoor van voor eeuwen geleden, aan anderen ten voorbeeld strekken van ware vrijgevigheid.

Spreker besluit met den wensch te uiten, dat het tijdelijk ministerie niet wachte met de zoo noodige verbeteringen in het mercantiele, totdat een definitief ministerie zal zijn zamengesteld, maar dat zelve onmiddellijk de zaak ter harte neme, want wie toch kan waarborgen, dat dezelfde mannen, thans met die denkbeelden bezield, aan 't bestuur zijn, er aan zullen blijven? En wanneer er opvolgers optreden, welligt met gelijke denkbeelden bezield, zullen deze dan niet kunnen zeggen dat zij de zaak nog moeten bestuderen, en zullen dan niet weder maanden kunnen verloopen ongebruikt, terwijl spreker den tegenwoordigen minister van Finantiën allezins in staat rekent om de noodige hervormingen in korten tijd tot stand te brengen.

De heer *van Goltstein* neemt een woord op, dat Z. Exc. den minister van Finantiën uitgesproken, waarbij Z. Exc. betreurd had, dat de voorgestelde belasting op de bezittingen zooveel tegenstand had ondervonden, en daaromtrent eenigermate aan de Kamer een verwijt heeft gedaan. Spreker vindt dit onregtvaardig en ongegrond, want eene belasting op de bezittingen, ter voorziening in een te-kort, telken jaren kan terugkomen, is van zelve den grond opdroogen, waaruit de inkomsten van den Staat moeten voortvloeijen. Daardoor wordt van zelve belasting veroordeeld, als tegenstrijdig met de gezonde beginselen van staathuishoudkunde. Die belasting ondervond de algemeene afkeuring der natie en de Kamer kon haar dus niet aannemen. Maar bovendien, van welke Kamer werd die aanneming gevorderd? Van die, welke de regering eene fictie noemde en welke ook van tijdelijken aard was. En op welk tijdstip stelde men die belasting voor? Op een oogenblik, toen aller gemoederen moesten bevredigd worden, om tot eene herziening der grondwet te kunnen overgaan. Hoe kon men toen eene belasting uitschrijven, waardoor de gemoederen ontstemd werden? — De regering had middelen van anderen aard moeten voorschrijven. Deze zouden alsdan ten volle den bijval der vergadering erlangd hebben.

Z. Exc. *de minister van Finantiën* antwoordt, dat hij het betoog van den vorigen spreker in het midden laten zal, en dat hij reeds straks heeft opgemerkt, dat hij ieders gevoelen eerbiedigde en alzoo ook dat der Kamer, doch dat hij voor zich het al tijd, om de aangevoerde redenen, bleef betreuren, dat de, in den loop van den zomer, gedane voordragt, wegens de belasting-wet, geen meerderen bijval heeft mogen wegdragen. — Wat aangaat den wensch, door den laatst voorgaanden spreker geuit, dat het tijdelijke ministerie zich met de behartiging der groote handelsbelangen, waarvan zoo straks gesproken werd, zou bezig houden, het heeft dit gedaan. De materialen tot het gewigtige werk zijn bijeengebragt. Maar het heeft gemeend noch het definitieve ministerie, noch de aanstaande Kamers, te mogen of moeten binden. De tegenwoordige Kamers zouden de voorstellen ook niet willen behandelen, de mogelijkheid is geopend, om, bijaldien het definitieve ministerie zich met de ontwerpen mogt kunnen vereenigen, de voorstellen aan de nieuwe Kamers onverwijld te kunnen aanbieden.

Daarna gaat men tot stemming over en wordt het ontwerp met algemeene stemmen op eene na, die van den heer *Hoffman*, aangenomen.

Vervolgens gaat de vergadering uiteen.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 29 Oct. 1 El 0 Palm 6 Duim; gew. 0 D. gev. 4 D.

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker.